

թիւնի՝ քուրմ խաղողիարդոց սղորմածաց տեսնւն, Ի վերջոյ կը հաստատուի թէ Մեհաւալ իշխաններն այս արձանագրութիւնը փորագրել տուեր է:

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՏՆԻԿԱՆԵՐ

— Արտիստիկ ղեկավար: Լեւոնտի ղեկավարը մը շինուած է որ ղեկավարականին վրայ այն առաւելութիւն ունի՝ որ պատուաւահանումը եւ եղի ամենով զինեալ մարդու մը հրամանին վրայ ամենանշանակալի կրնայ ունենալ: Այսպիսի հրաւիրող մը տեսարանը՝ առանց անոր վտանգներուն ենթարկուելու, կարելի է տեսնել Earl Courtի մէջ Ի Լեւոնտի Լեւոնտի ղեկավարը ալ — ըստ երեւութիւն — լաւայի մեծամեծ զանգուածները Թայթֆէլ, Թայսի կտորները դուրս կը նետուի, կ'որոտայ եւ փորոտայ այնպէս՝ որ կարելի է նոյն իսկ շատերուն ջղաց դպի: Այս լեւոնտի ղեկավարը իր ինքնաշարքը մեքենայ մը եւ քովը բռնուէն իր ինքնաշարքը կ'առնէ: Գարուն ղեկավարը, կը տեսնուի, որ փայլաւորակէն ու որոտալը, երկրաշարժն եւ լաւայի հոսանքն, կրակ Թայթֆէլն եւ Թայսի տարափը կը հոգայ: Արդի Արամազդը՝ մեղի սիրով իւր մեքենան կը մեկնէ, որ շոգեշարժ գործիքով կը դառնայ: Թայթֆէլը կրակն ու բոցիկը պարզ եւ անշնայա շոգեւոյ ամպեր են որ դառնի մը մէջ կը կազմուին եւ խորովակի մը ձեռք լեւոնտի ղեկավարը կը մղուի: Հսկայ ելեկտրական լույսեր մը կարծիր շող կ'արձակէ վրան, եւ ասով կը կազմուին բոցն ու կրակը: Աճ պատճառով Թայսի տարափն գորշ՝ վրան օսկիէ թիթեղ կ'ազդուած լինէ: Գնդակներ են, որոնք թիթեղ մեքենայէ մը, դուրս գալով աղայ մ'իսկ կրնայ շարժել: Վերջ՝ ծխան մը եւ անկէ դուրս կը նետուին: Լաւայի հոսանքն այնչափ իրականին կը մօտենայ, որ նաեւ շատ աներկիւղներ քայլ մ'ետ առին երբ հոսելը տեսան. եւ սակայն վարդազոյն մեծաքսի անշնայա շինարար երէզներ են, որոնք պահարանի մը վրայ կ'որոտան, որուն մէջ ելեկտրական լույսերու շարք մը կայ: Երբեք դէպ ի վար կը շարժին եւ այսպէսով գործուն իրական հրաւիրի մը աճ ազդող գեղեցիկ տեսարանը կը պարզեն մեր աչաց: Արտաւաճ եւ ստորերկրեայ լեւոնտիներն ալ՝ երկու ժանգոտած երկաթէ ախտաակներն եւ երկու փողպատեան (register) անցող երգիւնն մը յառաջ կը բերուին, որ մեքենայէն շարժման կը դուրսնան: Երբեք դէպ այս նոր ղեկավարը շատ ճարտարամտօրէն շինուած է եւ իւր հնարքն տաղանդն վկայ կը հանդիսանայ:

ՎԵՐԱԳՐՈՒՄ ԵՐԵՎԱՆԻ

Վրէժնա, 31 Մայիս 1900:

Անդրիւս - Տրամախալ: Երկու միացեալ հասարակականութեանց մին այսօր, պատերազմին քմածին բախտին բերմամբ յաղթող Աղբիւնին հպատակած է, եւ Տրամախալ ալ իւր հարաւային գաւառները տուած է ամբողջապէս: Իրաց այս վիճակին մէջ կը սկսին բարձրանալ այն ծայները՝ որոնք պատերազմին վախճանին սյը նաւ Դոնաւարտ կը տեսնեն, այնու որ Բուրերուն մէջ իսկ պառակտում մտած է եւ պատերազմողաց մեծամասնութիւնն իրենց տներն եւ ագարակները քաշուած են: Սակայն՝ պէտք չէ ուրանալ որ Բուրերն իրենց ծախարդութեանց մէջ ալ ունեցած են նաեւ մեծ յաջողութիւններ: Անա համատարի վերջին երկու ամիսներուն գլխաւոր դէպքերը:

Բուրերուն ամենամեծ հարուածներէն մին եղաւ իրենց զորավար Պիետ ժուբերի մար, որ վախճանեցաւ Մարտ 27ին պատերազմի դաշտէն Նեոն՝ ստամոքսի անտով մը: Նրիւզը ընդունեցաւ այս աղթիւ ի մէջ այլոց եւ Վիկտորիա Թագուհւոյն, Գերմանիոյ կայսեր եւ Լորդ Ռոքեթտսին ցաւակցութեան հնազանդները: Բուրերուն ընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ Յեմմայ Լուի Բոթա, որ կ'երեւայ գործունեայ եւ յանդուգն ոգւոյ տէր է, եւ իւր խախտողի գգուաւոր տատամսութեան հետք չի ցուցներ: Ժուբերի մահանալէն քանի մ'օր ետքը Բուրերն յաջողեցան Բուստիլիոյ զորաւիպին երկու վաշտերը դարձնել մէջ ձգելու Մարիաթիմոնտէյի քովին: Այս ճակատին մէջ Անգլիացի կորսնցուցած կ'ըլլան 600 մահուայ, 800 գերի եւ 7 թնդանոթ: Բուրերն ատոր վրայ կը յաջողին անգլիական թանակի մը վաշտերի քովին պաշարելու: Զանի մ'օրուան կոհներուն մէջ Անգլիացի կը կորսնցընեն իւր 150 մահուայ եւ վիրաւոր: Այս փառաշարքը գործերու եւ ամբողջ անգլիական թանակն իւր հանգստեանն սկսեց. Ռոքեթտս ստիպուեցաւ ի վերջոյ իւր 40,000ի թանակ մը դրկել. այս գորու-

Թեան առջեւ Բուրերը կը նահանջեն եւ Վեպենէր կ'ազատի: Ապրիլ 5ին Բուրերն իրենց պատերազմի հոգին՝ Վիլլըքուա Մարքլ Կաղդիացի գնդապետը կը կորսնցընեն Կիմբըրլի Տօտերը՝ ուր պաշարուած էր Մէլքիւնէն՝ յանկարծակիի գալով երբ փոքրիկ գնդով մը շրջակաները կ'աշխարհադիտէր:

Այս միջոցին սակայն Կրիգեր նախատեսելով պատերազմին վախճանը երեք հոգիէ բաղկացեալ պատռուի խումբ մը մը կը դրիկէ Նարուպայ, որունց զլուխն է Փիշէր խորհրդոյ անդամը: Պատուիրակութիւնը Սուէգի Ջրանցքէն եւրոպայ կը հասնի, շօշափելով Նէապոլիս, Միլան (ուր Դկր. Լէյուս Տրանսպալի ներկայացուցիչն ի Բրիտանի կը դիմաւորէ զինքը), Պարիս եւ կը մտնէ Հաագ Ապրիլ 15ին: Հոս քանի մ'օրէն առիթ կ'ունենայ երիտասարդ Թագուհոյն ներկայանալու եւ ի վերջոյ կ'ուղևորի դէպ ի Ամերիկա՝ Միացեալ Նահանգաց միջամտութիւնը խնդրելու համար: Ոչ-պաշտօնական կերպով Մակ Կինլի պատուիրակութիւնը կ'ընդունի, առանց պատուիրակութեան միջամտութեան աղաչանքը կատարել կարենալու, որուն վրայ պատուիրակութիւնն հրապարակաբար ամերիկեան ժողովրդեան կը դիմէ՝ յուսալով որ այս յետինս որ այնչափ համակրանաց ցոյցներ տուած էր՝ ստիպէ կառավարութիւնը միջամտելու: Այս միջոցին սակայն Ռոքերտու իւր բանակին հարկաւոր եղած հանգիստ տալէն եւ պարէնն հոգալէն ետքը կը սկսի յառաջանալ դէպ ի հիւսիս: Մայիս 12ին առանց ամենեւին ճակատ տալու ստիպուած ըլլալով՝ Օրէնթի երկրորդ մայրաքաղաքն զԿրոնշտադ կը գրաւէ:

Անգղիա՝ ժողովրդեան այս լրին վրայ ունեցած ցնծութիւնն մինչեւ անբացատրելի աստիճան մը կը բարձրանայ (կարծես Վատերլոյէն աւելի մեծ յաղթութիւն մ'ըրած ըլլային) երբ ամսոյս 16ին Մէլքիւնը ալ կ'ազատի Բուրերուն պաշարմանէն, որուն դիցազն պաշտպանիչն է Պէյլըն Պաուլ: Բուրերն շաքաթ մը յառաջ փորձած էին քաղաքն յարձակմամբ առնելու, եւ յաջողած իսկ էին սեռամիջոց թաղելու գրաւելոյ, որ գրեթէ ամբողջապէս իրոյ ճարակ եղաւ, սակայն մեծամեծ կորուստով ստիպուեցան ի վերջոյ ետ քաշուիլ,

տալով իւր 100 գնդի, յոյս առ Կրիգերի թոռը՝ Էլուլ հրամանատարը: Այնուհետեւ Ռոպերտու Վաալ գետն ալ ճրանու վառի սահմանն անցաւ, առանց արգելի եւ սկսաւ դէպ ի Պրետորիա դիմել, որուն համար կ'ըստի սակայն թէ իւր ամուսնութիւնները դեռ չէ աւարտած: Հագի քանի մ'օր կայ որ Ծուսնիւրադն ալ գրաւուած է Անգլիացոցմէ: (Ասկէ իբր ամիս մը յառաջ այս քաղաքին մէկ զինանոցին մէջ պայթում մը պատահեցաւ, ըստ ոմանց մատուցեալմբ, որ զո՛ր տարու քանի մը հոգւոյ կեանքը:) Բուրերը զարմանալի կերպով ո՛չ իրենց սահմանն, ոչ այս քաղաքն պաշտպանեցին, եւ ո՛չ ալ որչափ կ'երեւայ իրենց մայրաքաղաքն ալ պիտի պաշտպանեն: —

Պատերազմին միջադէպերէն մին ալ, որ անգղիատեաց աշխարհը դողեցուց, է Անգլիոյ Պորտուգալի երկրին մէջէն Բէյրալի փայլեմ գոյրը անցընելը դէպ ի Տրանսպալա, որուն դէմ՝ բողոքեց այս վերջինս եւ շատերն ալ իրենց ճայնը բարձրացուցին, սակայն նկատելով տարիներ յառաջ Պորտուգալի եւ Անգլիոյ մէջ հաստատուած դաշինքները, որով Անգլիա՝ պատերազմը միջոցին այս իրաւունքը կը ստանար՝ օգուտ մը չկրցան ունենալ:

Անգլիոյ համար շատ անպատեհ եւ անհաճոյ ժամանակ պատահեցաւ այս միջոցին Ափրիկէի ոսկէ ափունքին վրայ՝ Աշանտիներուն ապստամբութիւնը, որոնք գրգռուած էին անգղիական կառավարչին իրենց արքունական ոսկէ գահը մայրաքաղաքէն հեռացընել տալովը: Ապստամբութիւնն օրէ օր կը շատնայ, անգղիական փոքրիկ պահապան վաշտերը յաղթուած եւ ցրուած են, եւ կառավարն իսկ տեղւոյն մայրաքաղաքին՝ Կուսասիի մէջ պաշարուած է, եւ շատ անձուկ դրութեան մէջ կը գտնուի: Ազատիչ զունդ մը քաղաքին միոճեցած միջոցին 10,000 ապստամբներէ յաղթուելով Ռապիս պաշարմանէ կը ժողովրդի: Իրերը ցայսօր այս վիճակին մէջ են:

Շմանապէս մեծ դողդիւն հանեց ըստ վանդակ աշխարհի վրայ Ռապիսի իշխանի մի Բրիտանացի իրաւ զաւաճումնութիւնը: Իշխանն Ապրիլ 4ին Կուսիւնագ երթալու դիտմամբ ամուսնոյն հետ Բրիտանի քանի

մը վայրկեան կանգ առնելէն ետեւ՝ երբ կառախումբը կը սկսի ճամբայ ելլել, երիտասարդ մը կը մերժենայ կառքին եւ պատահանէն քազմարոյ պրկու հարուած կը պարպէ, որ բարեբախտաբար չեն հանդիպիր։ Սիպիտոռ այս է դաւածանին առուն, անմիջապէս կը բռնուի եւ հարցարնութեամբ կ'իմացուի նաեւ ուրիշ ընկերներ ալ ունենալը, որոնք զինքը վիճաբանութեան մ'ընթացքին առ այն կը բերեն՝ ոճրին ձեռնարկուն։ Հետեւաբար անիշխանականաց դաւադրութիւն մը չէր, ինչպէս կը վախցուէր։ Իշխանական ամուլն ամէն կողմանէ իրենց ազատութեան անկեղծ շնորհաւորութիւններ ընդունեցան։

Առաւորիս։ Ամսոյս ծին Կէօրքէր խորրդանոցը Քացաւ, որ իւր գատակական սորձակորդէն կարծես դեռ զոհ եղած չէր։ Սենեկին առաջին գործն եղաւ պատահականութեանց ընտրութիւնը։ Կ'երեւայ խորրդանոցն ուրիշ մեծ արդիւնք մը պիտի չունենայ, ինչու որ հիմայ ճիւղերն obstraction ընելու որոշած են։ — Հրէական եւ ազատամիտ կուսակցութիւնք չիով իրաւունք ունէին երբ խղճուելու չափ ձայն եւ աղմուկ հանելով՝ կ'ուզէին քաղաքային ընտրութեանց նոր օրէնքը ջնջել տալ։ Վերջին ընտրութիւնք ցուցին թէ որչափ վատաբեր էր եղած այս օրէնքն իրենց կուսակցութեանց։ Քաղաքային խորրդականաց ազատական մասն որոնք կը կարծէին իրենց օտաւ թայլումն ստիպել հակա-հրկական մեծամասնութիւնը հրաժարելու իրենց հրաժարելովն այնպիսի խորխորատ մը՝ ինկական որով հազիւ իրենց թուոյն կէտը կրցան փրկել վերջին քաղցուցիչ ընտրութեանց մէջ։ Ասոնք ամսոյս վերջին տասնեկին մէջ պատահեցան եւ սպառնալից օրով վերջացան հակահրէականաց փառաւոր յաղթանակովը։ Յաճմ ընտրող Ա. Բ. եւ Գ. դատուն ազատամիտներուն ձեռքէն ասոնք կրցան խլել իբր 16 նիստ. այս կոտույն մէջ Գերման-ազգայինք բարդութիւն խորտուիւնցան։ Սոր հաստատուած Գ. դատուն 20 ընտրիւնց մէջէն ալ հակահրէականք վատարկեցան 18 նիստ, 2 նիստ միայն զոհ տալով ընկերփարաբանոց, որոնք ասով առաջին անգամ կը մտնեն քաղաքային խորրդանոցը։

Գաղղիա իւր համաշխարհային արուեստահանդէսին հոգեբովը տառապելով չէր կրնար ցայսօր արտաքին քաղաքականութեան մէջ ազդու կերպով խառնուիլ։ Արուեստահանդէսն իրապարակաւ բացուեցաւ կիսկատար վիճակի մէջ Ապրիլ 14ին Առաջ շաբաթ օրը, ստիժ տալով գաղղիական լրագրաց Միլլըրան նախարարին դէմ՝ խօսելու շատ եւ շատ պակասներու պատճառաւ։ — Դրէշֆուի խնդիրը՝ զոգցես մարիլ չուգեր, ամսոյս սկզբները Դրէշֆուսեան խնդիրներու մասին հարցապնդում մ'եղաւ՝ որուն զոհ գնաց կրնանք ըսել՝ պատերազմի պաշտօնեայն Գալիֆէ, որ երէկ հրաժարականը տուաւ։ — Բաղաքական յանցարարներու ընդհանուր ներում շնորհելու վրայ խորհրդածելու մասին յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որուն մեծամասնութիւնն այս ընդհանուր ներումն եւ վերջերս պետական ատեսանէն դատապարտուած նոյնք ինչոտ հակադրէշֆուսեանց եւ անոնց բարեկամաց վրայ աչ կ'ուզէ տաքսաժնէ։ — Պարիսի մէջ ամսոյս սկզբներն պատահած քաղաքային ընտրութեանց մէջ հակահրէականաց կամ ազգասիրաց կողմակցութիւնն յաղթող հանդիսացաւ 80 նիստերուն մէջէն 53ը վատարկելով, մինչ հասարակապետականք հազիւ 29 ձայն ունին։ Եթէ ստոյգ է Գամբլէտայի վճիռը թէ «Պարիսի կամաց դէմ՝ Գաղղիա չի կառավարուիր», պէտք է որ այս ընտրութիւնք մեծ ազդեցութիւն ընեն ապագայ ալ եւ այլ ընտրութեանց վրայ։

Գերմանիոյ ամսոյս ճին մեծամեծ հոնդէսներով տունք իւր 18ամիս զանաժատանգով չափաւնաւ հրատապանքով։ Այս հանդէսին ըլլոր մեծ պետութիւնք մասնակցեցան եւ նուէրներով եւ շքանշաններով պատկեցին Գուլիէլմու երիտասարդ զահաժատանգն։ Աւստրիոյ Փրանկիսկու Յովսէփ կայսրն անձամբ ներկայ գտնուեցաւ ի Բերլին, զահաժատանգին կնգահայրն ըլլալով։ — Գահաժատանգն ամսոյս 30ին պաշտօնական կերպով Պրուսիանին թանգանք ծառայութեան մտաւ, Գայսեր կողմանէ յանձնուելով Ա. Թիկ-ձապար վաշտին, իբրեւ զինուոր կրթելու համար։ Մի եւ նոյն քանակին մէջ ծառայած էին ինք կապրն, Փրեդերիկու իւր նախորդն եւ այլք։ Գահաժատանգն ըստ

սովորութեան տարի մը ծառայելէն ետքը ուսումը պիտի շարունակէ Բոնի համալսարանին մէջ:

Ռուսիյա: Կառավարութիւնը զկարծնալով հակառակող կուսակցութիւնը հաշտեցնել իւր հետ, պատշաճ համարեցաւ խորհրդարանը ուժեղել: Ծոր ընտրութիւնը պիտի ըլլան Յունիսիա առջին շաբթուն մէջ:

Ռուսիյա կրցաւ իւր երկաթուղեաց խնդրոյն մէջ Օսմանեան պետութեան հետ միութիւն մը գոյացընել: Վեհ. Սուլթանն առանձին իրաւունքով մը Կարս-Կարինի գծին հաւանութիւնը տուաւ: Ռուսիոյ խնդրանքին վրայ երկրորդ իրաւունք մը Ռուսիոյ կը վերապահէ հիւսիսային Անատոլի, Բիթլիսի եւ Սեբաստիոյ վիլայէթներու մէջ շինուելիք երկաթուղոյ գծերը:

Օսմանեան Պետութեան Բալկանեան միւս տէրութեանց հետ մարտային դաշինքները վերջացած ըլլալով Կառավարութիւնը պատշաճ համարեցաւ այն տէրութեանց դէմ՝ որոնք չփութացին դաշինքները նորոգելու՝ մարտերը 8—11 առ % բարձրացընելու: Տէրութիւնը ասոր դէմ՝ բողոքելով՝ Օսմանեան պետութիւնը հաւանեցաւ որ երկուստեք ալ զիրար հաւկրնալու եւ միջինը գտնելու համար պատուիրակութիւն մը որոշուի: — Օսմանեան պետութիւնն իւր ամենաքաջ զօրավարներէն մին կորսնցուց յանձին «Պլէվնայի առիծին», Լազի Օսման փաշային, որ վախճանեցաւ ամոյս սկզբները:

Ծեմաւտան: Ընքանհրաւէր օտարներուն համար Ծենացիք ի սկզբանէ հետէ սաստիկ հակակրօնութիւն եւ ատելութիւն մը կը տածեն, զոր տարածեցին Նաեւ այն անձանց վրայ որոնք քրիստոնէութիւնը զրկեցին ըլլալով կաթոլիկեայ կամ բողոքական: Այս ատելութիւնը շատ անգամ ցուցին գործով հալածելով զլիսաւորաբար այս առաջիններն մահու եւ ամէն կերպ աւերներով: Սակայն այս ատելութիւնը խմորելով այսչափ ատենէ ի վեր մանաւանդ իսկ խթանուելով օտարաց եսաւելը շահասիրութենէն, այնչափ զայրացաւ որ հիմայ մեծ ուստիութեամբ պողիկալու կը սպառնայ: Խոռովութիւնը տեղիս տեղիս ծագած են ապստամբութիւններ կերպարանաց տակ եւ կը սպառնան տարածուելու, մանաւանդ որ վախ կայ ճննական կառավարութեան

օտարատեցութենէն նեցուկ գտած ըլլալու: Այս խոռվարարը Bozer կամ «կոփամարտ», կը կոչուին, կ'երեւայ այն պատճառաւ որ ասոնց նախնական ընկերութիւնը, որ շատ հին ծագում ունին ըստ երեւութիւն մարմամբագական հրահանգներով իրենք զիրենք պաշտպանելու եւ կոռելու համար կը զօրացընէին եւ պատրաստէին: Երրորդական տէրութիւնը՝ որոնցմէ ոմանք դժուշտ սկեպտիկ վարմունք մ'ունին, իւրաքանչիւրն ունին իրենց զբաւանդներն ճննական ջրերուն մէջ, եւ կը պատրաստուին իրենց շահերն եւ հպատակները պաշտպանելու: Խնդը Անգղիա, այս միջոցին իւր ձեռուրները կապուած ըլլալով հարաւային Աֆրիկէի մէջ՝ իւր ակոյղանքը այս պարագայէն օգուտ ըստելու մարմալ մը կը ցուցընեն:

ԲՈՒՆԵՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՌԵՍՊՈՆԵԱԿՆԵ

ՊԱՏՄԱՆԵՆ — Գամիք. 129: — Եղիսաբեթուպոլսոյ Հայոց ազատ վաճառականութեան եւ ուրիշ քանիորէ նկատմամբ տրուած այնչափ պատմեցնելն ու հրամանագրեցնելը եւ մագործաց ընկերութիւնը. 138:

ՄԵՆԱՐԵԶԻՍԻՍԵՆ — Հայաստան, Բերդաստան եւ արեւմտեան Պարսկաստան՝ քաղաքական-ստորոտնեայ սեպագրերու համաձայն. 145:

ՄԱՏԵՆԱՅԻՍԻՍԵՆ — Ժողովածոյց առակաց Վարդանայ, Նիքիթը պատմութեան Հայոց միջինդարեան մատենագրութեան ըստ հայագետ Նիկ. Մարի. 151: — Նկատողութիւններ Փաստադի պատմութեան վերաբերեալ. 158:

ԳՐԱԿԱՆ — Ազգագիտութեան եւ իւր Եղիսաբեթուպոլսոյ 165:

ՈՂԵՐԵՆԻԿԱՅԻՍԻՍԵՆ — Օգագրեցութեան եւ օղերկանութիւններու մագործաց եւ բաղադրութիւնը. 172:

ԱՆԵՆԱՏԵՆԱՅԻՍԻՍԵՆ — Փորձանք եւ փորձառութիւն. 176:

ԹԻՔԱՅԻՍԻՍԻՍԵՆ — Պետարոս Դուրեանի Երեմիմ (պատկերաբար). 177:

ՈՍԵՆԻՍԵՆ

ՆՈՐ ԶԱՏԱՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ. 179:

ԳՐԱՄԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ — Եղիսաբեթուպոլսոյ մէկ Նոր Աղբիւրը, ըստ Ա. Կարիւրի. 183:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹԻՐԵ ԺԱՆԵՐՓՈՒՆԵ — 1. Կարեւոր գիւտ մը մեր հին եկեղեցական պատմութեան վերաբերեալ: — 2. Ժողովարմէս Այվազովսքի: — 3. Նոր կրօնագրերը մը — «Եկեղեցի հայաստանեայց»: — 4. Զարգացող եկեղեցականութեան խնդիրը: — 5. Պարսկահայոց կրթական վարչութեան ծագիւնը: — 6. Հայկական Նորագիւտ եկեղեցիքի մը ալ: — Օգտակար գիտելիքներ. 187:

ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՆՈՒԹԻՒՆ 189:

ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՂ ԺՈՒ ՊԱՏՄԱՆԱՅԻՍԵՆ ՆՈՐԱՅԻՐ

Դ. ՈՍԵՆԵՆ Կ. ՊԱՐՈՆՉ

ՎԻՆԵՆԱ, ՄԻՆԵՐԱՆԻՆԱ, ՅԱՐԱՆԱ